

24.10.2003

PSA- 2003- R-23-53

Kuusakoski Oy
Hyttiöjankatu 2
02781 Espoo

Viite

Asia Yhteysviranomaisen lausunto Kuusakoski Oy:n Airakselan kierrätyslaitoksen arviointiohjelmasta

Kuusakoski Oy on toimittanut 12.8.2003 Pohjois-Savon ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 468/1994 muutettu 267/1999) mukaisen arviointiohjelman Airakselan autopaloittamon kehittämisestä ja laajentamisesta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeessa, koska kyseessä on osin ongelmajätteiden käsittelylaitos ja alueelle kaavaillaan rakennettavan uusi kaatopaikka, jonne voidaan sijoittaa jätettä vuosittain enemmän kuin 50 000 tonnia.

Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan (Kuusakoski Oy) esittämä suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeelle arviointimenettelyssä on tarkoitus tutkia, kuinka ympäristövaikutukset arvioidaan ja miten osallistuminen ja tiedottaminen arviointimenettelyssä toteutetaan.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on selvennetty liitteessä 1.

HANKKEESTA VASTAAVA

Hankkeesta vastaa Kuusakoski Oy.

HANKKEEN KUVAUS

Arvioitava hanke sijaitsee Karttulan kunnan Airakselan kylässä Kuusakoski Oy:n omistamalla alueella. Alueella toimii nykyisin murskauslaitos ja kaatopaikka. Alueen läheisyydessä on useita pieniä asuinkeintöjä pienissä ryhmissä sekä koulu.

Kaatopaikkatoiminta on murskauslaitoksen tukitoimintoja. Sinne on tarkoitus sijoittaa sellaiset jätteet, joita ei voi hyödyntää. Nykyisen kaatopaikan täyttötilavuus loppuu lähiaikoina. Lisäksi ympäristönsuojelulain mukaan kaatopaikkatoiminnan jatkaminen vaatii uuden lupahakemuksen jättämisen lupaviranomaiselle vuoden 2004 loppuun mennessä. Em. syistä Kuusakoski Oy:n tarkoituksena on rakentaa uusi kaatopaikka nykyisen kaatopaikan välittömään läheisyyteen. Samalla Kuusakoski Oy on aikonut sijoittaa alueelle muitakin jät-

teen käsittelytoimintoja, jollaisista on puutetta valtakunnallisesti. Kuusakoski Oy:n tarkoituksena on sijoittaa alueelle murskauskaitoksen lisäksi seuraavat toiminnot:

- pilaantuneiden maiden käsittely
- rakennus- ja teollisuusjätteiden käsittely
- sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittely
- puun, pahvin, paperin ja muovin käsittely
- käsittelyssä syntyvän jätteen loppusijoitus (=kaatopaikka)

TUTKITTAVAT VAIHTOEHDOT

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kahta eri vaihtoehtoa:

Kierrätyslaitoksen perustaminen (VE 1) Alueelle perustetaan kierrätyslaitos, jossa harjoitettaisiin romuajoneuvojen esikäsittelyä ja murskausta, ensisijaisesti raskasmetalleilla ja öljyillä pilaantuneiden maiden käsittelyä stabiloimalla, sähkö- ja elektroniikkaromun esikäsittelyä ja loppusijoittamista sekä mm. rakennus- ja teollisuusjätteiden esikäsittelyä ja loppusijoittamista.

Nykyisen toiminnan jatkaminen (VE 2) Vaihtoehto eroaa vaihtoehdosta 1 (VE 1) siten, ettei mm. pilaantuneiden maiden, rakennus- ja teollisuusjätteiden, sähkö- ja elektroniikkaromun ja ongelmajätteiden vastaanottoa ja käsittelyä harjoitettaisi kierrätyslaitoksen alueella. Tällöin nykyinen toiminta loppusijoitusalueineen jatkuisi alueella.

0-vaihtoehdon puuttumista Kuusakoski Oy on perustellut mm. seuraavasti:

”Jos Kuusakoski Oy:n Airakselan murskauskaitoksen uutta jätteiden loppusijoitusalueetta ei rakenneta, tarkoittaa se toiminnan loppumista. Tällöin alueella käsitellyt raaka-ainevirrat ohjautuvat yhtiön muihin toimipisteisiin, joiden murskauskapasiteettia joudutaan tällöin lisäämään. Hankkeen toteuttamatta jättämisen seurauksena raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetusmatkat vastaavasti kasvavat, samoin liikenteestä aiheutuvien kustannusten ja liikenteen vaikutukset”

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Pohjois-Savon ympäristökeskus on yhteysviranomaisen ominaisuudessa kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Karttulan kunnan ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksen ilmoitustauluilla 22.8.2003 – 26.9.2003. Kuulutus on julkaistu Savon Sanomat ja Sisä-Savon Sanomat nimisissä lehdissä. Arviointiohjelma on nähtävillä arviointimenettelyn ajan Kuusakoski Oy:n Airakselan toimipisteessä, Karttulan kunnanvirastoissa, Airakselan seurantalolla sekä Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

Arviointiohjelmasta on pyydetty lausuntoja ja mielipiteitä 26.9.2003 mennessä Pohjois-Savon ympäristökeskukselle.

Kuusakoski Oy järjesti hanketta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan yleisötilaisuuden 21.8.2003 Airakselan seurantalolla.

Hankkeelle on perustettu ohjausryhmä, jossa on edustajat Karttulan kunnasta, Pohjois-Savon liitosta, Itä-Suomen lääninhallituksesta, Pohjois-Savon ympäristökeskuksesta ja ympäristövaikutusten arviointia laativa konsultti.

ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Pohjois-Savon ympäristökeskukselle toimitettiin 21 lausuntoa ja mielipidettä. Pohjois-Savon ympäristökeskus toimittaa kopion kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä Kuusakoski Oy:lle tämän lausunnon liitteinä.

Arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden keskeinen sisältö oli seuraava.

Suonenjoen kaupunginhallitus arviointiohjelmasta puuttuu selvitys suunnitellusta jätevesien käsittelyjärjestelmästä. Arviointiselostuksessa tulisi tarkentaa turvesuodatusjärjestelmää koskevaa kuvausta sekä metallien liukoisuuden vähentämiseksi tehtäviä toimenpiteitä. Loppusijoitusalueelle sijoitettavien jätteiden laadusta tulisi esittää tarkempi selvitys sekä esittää käytettävä stabilointimenetelmä tarkemmin.

Lisäksi Suonenjoen kaupunginhallitus toteaa, ettei arviointiohjelmassa ole tehtyjä tutkimustuloksia toiminnan vesistövaikutusten arvioimiseksi sekä toteaa, että Ukkopuron, Ukkolammen ja Kutujärven nykytila tulisi selvittää.

Karttulan kunnan kunnanhallitus toteaa, että alueen liikenneolot tulee selvittää perusteellisesti.

Pohjois-Savon liitto toteaa, että uudet toiminnot olisi tullut esittää selvemmin mm. uusien toimintojen todella alueelle on tarkoitus sijoittaa. Liikennemelun ja –turvallisuuden arvioinnissa on otetta huomioon, että rekkaliikenne ei jakaudu tasaisesti vuositason.

Eeva ja Timo Karttunen toteavat, ettei maaperään tai alapuoliseen vesistöön saa päästä saastunutta vettä. Lisäksi he toteavat, ettei toiminnan sijoittuminen keskelle Airakselan kylää ole hyväksyttävää.

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry toteaa, ettei toiminnan laajenemisen syitä käy suoraan esillä ilmi arviointiohjelmasta. Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry kyseenalaistaa esim. pilaantuneiden maiden käsittelypaikkatarpeen Airakselassa, koska sekä Leppävirrälle ja Iisalmeen on jo tulossa pilaantuneiden maiden käsittelypaikat. Samoin rakennus- ja teollisuusjätteiden vastaanottoa on jo Heinälamminrinteen kaatopaikalla Kuopiossa.

Arviointiohjelmasta ei selviä miten vastaanotettavien jätteiden määrä on arvioitu. Arviointiohjelmassa olisi tullut tarkemmin määritellä jätteiden virtaukset ja osoittaa niistä todellinen käsittelytarve.

Arviointiselostuksessa olisi tullut kuvata tarkemmin vaihtoehtoa, jossa uusien jätteiden käsittelyä ei tulisikaan alueelle. Arviointiselostuksessa tulisi ainakin käydä ilmi mihin suunnitellut vastaanotettavat jätteet toimintamallin toteutuessa päätyvät.

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry on erityisen huolissaan hankkeen aiheuttamista mahdollisista pinta- ja pohjavesipäästöistä ja päästöjen vaikutuksesta alapuolisiin vesistöihin ja alueen kasveihin ja eläimiin. Tämän vuoksi vesien laadunvalvontaa tulee kiinnittää huomiota.

Arviointiohjelmasta ei käy ilmi mikä taho tekee maastoinventoinnin ja onko tekijällä tarpeeksi asiantuntemusta.

Arviointiohjelmasta ei selviä, miten tarkat pesimälinnustokset alueella tehdään.

Itä-Suomen lääninhallitus, Kuopion alueellinen palveluyksikkö, sosiaali- ja terveysosasto toteaa, ettei hankevaihtoehtoja ole esitetty arviointiohjelmassa riittävän selvästi ja

katsoo, että myös 0-vaihtoehdon tarkastelu tulisi sisältyä arviointiin. Arviointivaihtoehtoina olisi hyvä olla muukin sijoituspaikkavaihtoehto.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty selvästi mitä lopulta on tarkoitus arvioida.

Vaikutusalueiden rajoituksia eri vaikutustyypeittäin on jäänyt määrittämättä.

Jotta ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia voitaisiin arvioida tulisi tietää, millaista asutusta ja toimintaa vaikutusten arviointialueella on.

Rekkaliikenteen kolminkertaistumisen vuoksi tulisi selvittää haittaako liikennöinti asukkaiden ja erityisryhmien liikkumista.

Arviointiohjelmassa ei kerrota, kuka suorittaa arvioinnin hankitun aineiston perusteella. Käytettävät arviointimenetelmät tulee olla vuorovaikutteisia ja että sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoita käytetään täydentämään ja tulkitsemaan hankittua arviointiaineistoa.

Arvioinnin sidosryhmään tulisi ottaa mukaan paikallinen sosiaali- ja terveysviranomainen.

Airakselan kylätoimikunta toteaa, ettei arviointiohjelmassa ole selvästi sanottu mitkä ovat alapuoliset vedet ja kuinka niihin kohdistuvia haittavaikutuksia arvioidaan. Hankkeen vaikutuksia vesien laatuun tulee arvioida tarkemmin.

Alueen halki kulkevalle luonnon purolle kohdistuvien vaikutusten arvioiminen on kokonaan jäänyt huomiotta arviointiohjelmassa.

Alueen nykyisten pohjatöiden soveltuvuutta ongelmajätteiden käsittelyyn ei ole esitetty arvioitavan.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty lainkaan kuinka suotovedet ja niiden käsittely erotetaan luonnonvesistä, eikä arvioitu mitä haittoja syntyy, mikäli niitä ei erotella.

Nykyinen alue on viranomaisten tekemissä selvityksissä todettu jo mahdollisesti pilaantuneeksi kohteeksi. Tätä asiaa ei ole huomioitu arviointiohjelmassa.

Arviointia siitä, mihin käyttöön alue soveltuu toiminnan loputtua ja kuinka laajalle alueelle toiminnan loppumisen jälkeen vaikutukset ulottuvat, ei ole mainintaa arviointiohjelmassa.

Kiinteistöjen ja asuntojen arvoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitava.

Sosiaalisten vaikutusten arviointia ei ole kuvattu riittävän tarkasti. Airakselan kylätoimikunta edellyttää, että arviointiohjelmassa (sivu 35) mainitut kohdat myös arvioidaan ja sitä varten tehdään ne tutkimukset ja seurannat mitä sosiaalisten vaikutusten arvioinnit edellyttävät.

Arviointiohjelmassa ei ole mainintaa kuinka kylän kehittymiseen ja tiestön kunnossapitoon sekä parannuskorjauksiin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan. Samoin puuttuu maininta kuinka arvioidaan liikenneturvallisuusvaikutuksia.

Arviointiohjelmassa ei ole kerrottu miten esim. kaatopaikkapaloista aiheutuvat vaikutukset arvioidaan ja kuinka tarvittaessa koulun ja lähialueen ihmiset evakuoidaan.

Arviointiohjelmassa on kerrottu, että melu arvioidaan mittaamalla ja laskennallisesti, mutta melun häiritsevyyttä asukkaiden asuinmukavuuteen ja viihtyvyyteen ei ole esitetty arvioitavan.

Liikenteen aiheuttamat haitat liikenneonnettomuudet mukaan lukien tulee arvioida eri vuoden aikojen ja liikenteen huippuaikoina perusteella.

Alueen rakentamisen aikaisten liikenteen, pölyn ja melun vaikutuksia ei ole esitetty arvioitavan. Nämä tulee myös Airakselan kylätoimikunnan mukaan arvioida.

Avonaisista jätekasoista, välivarastoinnista ja kuljetuksista aiheutuvat vaikutukset tulee arvioida.

Arviointiohjelmasta puuttuu se, kuinka haittaeläinten vaikutukset arvioidaan.

Välivarastossa olevien käsittelemättömien autojen välivarastoinnista aiheutuvat vaikutukset tulee arvioida. Samoin on arvioita muidenkin jätteiden välivarastoinnista aiheutuvat vaikutukset.

Eri jätteiden kuljetusta, käsittelyä ja prosessia ei ole kuvattu ei vaikutuksia ole kerrottu arvioitavan. Myös näiden toimintojen vaikutukset tulisi arvioida.

Vaikutustenarviointiin on sisällytettävä, kuinka asumisen viihtyvyyttä ja alueen kehittymistä tullaan seuraamaan ja, miten kaatopaikka ja asuntoalueen toiminnot tulitaisiin yhdistämään toimivaksi kyläyhteisöksi.

Arviointiin tulisi sisällyttää asukkaiden ja työntekijöiden terveyshaittojen arviointi ja seurantaohjelma.

Murskaimesta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi tulisi murskaimen diesel-kone vaihtaa sähköllä käyväksi.

Arviointiohjelmassa olisi tullut arvioida myös muita sijoituspaikkoja, kuin vain Airakselan alue.

Lopuksi Airakselan kylätoimikunta toteaa: ”Työryhmä oli yksimielisesti sitä mieltä, että autopaloittamotoiminnan laajentaminen Airakselassa on ollut huonosti suunniteltu hanke ja perustuu vain lyhyen aikavälin suunnitteluun. Perustelut ontuvat ja osoittavat, miten lyhytnäköistä näinkin vakavia hankkeita suunnitellaan.”

Heikki Haring esittää epäilyksen, ettei uutta aluetta pystytä tekemään siten, että pohjavesi pysyy koskemattomana. Arviointiohjelmasta ei löydy kuinka selvitetään ja estetään, ettei ongelmajätteistä pääse haitta-aineita pohjavesiin.

Lähialueen pohjavesien ja talousvesikaivojen veden laadun tila tulee selvittää vaikutusten arvioinnin pohjaksi. Lisäksi autohajottamon pihalla olevan porakaivon vesi on tutkittava.

Alueelta muodostuvien vesien käsittelyn tehostamiseksi olisi alueelle rakennettava jätevedenpuhdistamo.

Valuma-alueen vesistövaikutuksia ei ole kokonaisuudessa esitetty arvioitavan riittävästi. Kaavaillun uuden loppusijoitusalueen halki kulkee Ukkopuro, joka on tärkeä yläpuolisten valumavesien vedenjohtamisreitti. Mikäli veden virtaaminen estetään, siitä aiheutuu radan pohjoispuolella jatkuvat tulvat sekä Viita-ahon yksityistien käyttö.

Arviointiohjelmassa ei ole lainkaan huomioitu laitoksen alapuolisella virtausreitillä olevaa Ukkolampea, jonka veden laatu, pohjan laatu, kasvisto ja kalasto tulee tutkia.

Arviointiohjelmassa ei ole kuvattu riittävästi mitä pilaantuneita maita on tarkoitus käsitellä, eikä varsinaisia puhdistusprosesseja ja niistä syntyvien ongelmajätteiden käsittelyä. Samoin teollisuusjätteiden laatu tulee kertoa tarkemmin.

Raskaan liikenteen aiheuttamat vaikutukset tiestölle tulee arvioida ja mitä toimenpiteitä on tarkoitus tehdä tiestön kunnon varmistamiseksi.

Liikenteen aiheuttamat vaikutukset tiellä liikkumiseen tulee arvioida erityisesti koululaisten ja kevyen liikenteen osalta.

Murskaimen ja muista melua aiheuttavien toimintojen meluvaikutukset tulee selvittää.

Murskaimen melu- ja hajuhaittojen vähentämiseksi tulisi olla sähkökäyttöinen.

Kaatopaikkapalojen ennaltaehkäisyyn tulee kiinnittää huomiota ja estää niiden syttymiset.

Arviointiin tulee sisällyttää kiinteistöjen arvolle tapahtuvien muutosten arviointi.

Lähialueen ihmisille ja alueella työskenteleville kohdistuvien terveysvaikutusten arviointi on tehtävä. Samoin on arvioitava mitä vaikutuksia on koulun toiminnalle ja koululaisten terveydelle.

Kutunjärven mökkiläiset vaativat selvää yksityiskohtaista suunnitelmaa toiminnan jatkuvasta seurannasta, jonka toteuttaa toiminnanharjoittajasta riippumaton taho.

Matti Tiitinen toteaa, että arviointiohjelmassa esitetyt välimatkat ovat virheellisiä. Romuttamolta lähtevä suo-oja on toinen Ukkopuron haaroista. Haarojen liittymään on alueelta matkaa todellisuudessa noin kilometri.

Arviointiohjelmassa ei oteta lainkaan kantaa siihen, kuinka yläpuoliset vedet ohjataan tulevan alueen halki Ukkopuroon, jossa tulva-aikana virtaa merkittävä määrä vettä.

Myös alueen alapuolisesta Ukkolammesta ei arviointiohjelmassa ole lainkaan mainintaa. Ukkolammen tila tulisi selvittää.

Arviointiohjelmasta ei ilmene, kuinka vastaanotetut ongelmajätteet tullaan sijoittamaan ja käsittelemään ennen loppusijoitusta, eikä ilmene kuinka em. toiminnoista aiheutuvat vaikutukset arvioidaan. Stabiloinnista kertovasta kuvauksesta ei selviä, mitä se käytännössä tarkoittaa.

Liikenteen aiheuttamat vaikutukset tulee selvittää ja riskit minimoida.

Taavetti Laitinen toteaa, ettei arviointiohjelmassa ole riittävästi kuvattu kuinka arvioidaan vaikutuksia mm. koulun- ja päiväkodin toimintaa, alueen asutukseen, jätevesien johtamisesta Ukkopuroon jne.

Mauno Haring toteaa, että kierrätyslaitos sijaitsee aivan keskellä asutusta ja koulun lähellä. Tästä syystä terveysvaikutusten arvioimiseen tulee kiinnittää huomiota.

Asukkaiden elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida sekä jatkossa taataan alueen asukkaille maaseudun rauhallinen elinympäristö.

Liikenteen aiheuttamat vaikutukset paikallistien liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen tulee arvioida. Samoin rautateitse tapahtuvan kuljetusten vaikutukset huonokuntoista pistoraidetta pitkin tulee arvioida.

Koska Ukkopuro kulkee nykyisin suunnitellun alueen halki, tulee arvioida mitä vaikutuksia syntyy, kun Ukkopuro tukitaan.

Arviointiohjelmasta ei selviä, miten prosessissa syntyvät vedet johdetaan alueelta pois.

Jätteiden varastoinnista ei ole kuvattu arviointiohjelmassa selvästi. Varastoidaanko katettuun halliin vai aumaan ulkona ? Eikä kerrottu minkälaisessa aikataulussa on aikomus aumaa täyttää ja peittää ?

Jo nykyisen toiminnan seurauksena syntyy melu- ja pölyvaikutuksia. Näiden vaikutusten ehkäisemiseksi tulee tehdä toimenpiteitä.

Vaikutukset Airakselan kylän yhdyskuntarakenteeseen tulee selvittää ja turvata rauhallinen asuinympäristö.

Vaikutukset kiinteistöjen arvoon on arvioitava.

Vaikutukset lähialueiden luonnonvarojen hyödyntämiseen (marjastus, sienestys, kalastus jne.) tulee arvioida, sekä arvioida mitkä ovat pitkän aikavälin vaikutukset luonnolle.

Laajennusaluetta koskevat rasitteet tulisi kuvata arviointiohjelmassa.

Seppo Kauppinen toteaa, että kierrätyslaitos sijaitsee aivan keskellä asutusta ja koulun lähellä. Tästä syystä terveystieteiden vaikutusten arvioimiseen tulee kiinnittää huomiota.

Asukkaiden elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida sekä jatkossa taataan alueen asukkaille maaseudun rauhallinen elinympäristö.

Liikenteen aiheuttamat vaikutukset paikallistien liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen tulee arvioida. Samoin rautateitse tapahtuvan kuljetusten vaikutukset huonokuntoista pistoraidetta pitkin tulee arvioida.

Koska Ukkopuro kulkee nykyisin suunnitellun alueen halki, tulee arvioida mitä vaikutuksia syntyy, kun Ukkopuro tukitaan.

Arviointiohjelmasta ei selviä, miten prosessissa syntyvät vedet johdetaan alueelta pois.

Jätteiden varastoinnista ei ole kuvattu arviointiohjelmassa selvästi. Varastoidaanko katettuun halliin vai aumaan ulkona ? Eikä kerrottu minkälaisessa aikataulussa on aikomus aumaa täyttää ja peittää ?

Jo nykyisen toiminnan seurauksena syntyy melu- ja pölyvaikutuksia. Näiden vaikutusten ehkäisemiseksi tulee tehdä toimenpiteitä.

Vaikutukset Airakselan kylän yhdyskuntarakenteeseen tulee selvittää ja turvata rauhallinen asuinympäristö.

Vaikutukset kiinteistöjen arvoon on arvioitava.

Vaikutukset lähialueiden luonnonvarojen hyödyntämiseen (marjastus, sienestys, kalastus jne.) tulee arvioida, sekä arvioida mitkä ovat pitkän aikavälin vaikutukset luonnolle.

Aino Taskinen painottaa lisääntyvän liikenteen liikkumiseen aiheuttamien vaikutusten arvioimiseen sekä korostaa hajuhaittojen arviointia.

Tuula ja Simo Airaksinen kiinnittävät huomiota haitallisten ilmapäästöjen pitkäaikaisen altistuksen arviointiin.

Arviointiohjelmassa ei ole kerrottu riittävän tarkasti, miten käsitellään romuautojen esikäsitteilyjätteet, sähkö- ja elektroniikka romu, metallipitoiset liuokset ja muut ongelmajätteet.

Varautumista tulipaloihin ei ole esitetty.

Liikenteen lisääntyminen aiheuttaa onnettomuusriskiä.

Arviointiohjelmassa on virhe sivulla 28, jossa väitetään Soidinsuon itäpuolella olevien kallioiden estävän pohjaveden Airakselan seisakkeen suuntaa. Näin ei voi olla, koska sivulla 9 olevassa kuvassa Soidinsuo sijaitsee hankkeen eteläpuolella ja seisake hankkeen pohjoispuolella.

Merja Rissanen toteaa, ettei arviointiohjelmassa ole esitetty kuinka asukkaiden terveyden tilaa tullaan seuraamaan sekä kuinka lähialueen kiinteistöjen arvoon kohdistuvat vaikutukset tullaan arvioimaan.

Rekkaliikenteen kasvu paikallistiellä aiheuttaa nykyisinkin haittana olevan liikennemelun kasvamista. Arviointiohjelmasta ei selviä, kuinka melun vaikutukset yksittäiseen ihmiseen arvioidaan.

Merja Rissanen huomauttaa, että kesäisin alueen asukasluku kaksinkertaistuu kesämökkiläisten myötä samaan aikaan kun suurin osa pilaantuneista maista kunnostetaan.

Pöly- ja hajuvaikutusten aiheuttamien sosiaalisten vaikutusten arvioimisesta ei ole riittävästi kerrottu arviointiohjelmassa.

Merja Rissanen toteaa, että aiotunlainen ongelmajätteen varastointi on Kuusakoski Oy:lle aivan uutta toimintaa, jollaiseen heillä ei ole kokemusta.

Arviointiohjelmassa olisi tullut kertoa selkeämmin, kuinka jätealuetta hoidetaan; peitetäänkö jäte jokaisen rekkakuorma jälkeen vai jääkö se paljaaltaan odottamaan suurempaa erää.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty, millaisia vaikutuksia rankkasateilla on alueella lähialueen pintavesiin, eikä arviointiohjelmasta selviä tasausaltaan riittävyystä rankkasateen sattuessa.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty riittävän yksityiskohtaisesti, kuinka aiotaan käytännössä toimia kunkin riskitekijöiden kohdalla ja millaisia toimenpiteitä missäkin onnettomuustilanteessa tehdään.

Merja Rissanen toteaa, että hankkeen toteutumisella on haitallisia vaikutuksia lähialueen virkistyskäyttöön, ja elinkeinonharjoittamiseen, joihin kohdistuvia vaikutuksia ei ole esitetty riittävästi arviointiohjelmassa.

Haittaeläinten torjuntaan ei ole esitetty vähentämistoimenpiteitä arviointiohjelmassa.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty tarvittavia suoja-alueita kaatopaikkatoiminnalle.

Arviointiohjelman sivulla 25 laitos on piirretty väärään paikkaan.

Arvioinnissa tulisi huomioida kyläalueen kehittymiseen kohdistuvien vaikutusten arvioimiseen.

Päivi ja Raimo Isokääntä toteavat, että suunnitteluajataulu on liian kireä, jotta vaikutustenarviointi voitaisiin tehdä YVA-lain hengen mukaisesti.

Arviointiohjelmassa ei ole mainintaa kuinka laitos kytkeytyy logistisesti ja tuotannollisesti muiden jätehuoltoyritysten metallin kierrätystoimintaan ja kuvata onko laitos valtakunnallisten jätehuoltotavoitteiden mukainen.

Hankkeen määrittely olisi kuvattava tarkemmin siten, että siinä tulisi esille koko jätteenkäsittelyketju jätteen kuljettamisesta loppusijoittamiseen.

Arviointiohjelmassa ei ole kuvattu riittävästi lähialueen asutusta ja sen mukaiset eri toiminnot.

Arviointiohjelmasta ei selviä tarkasti, kuinka prosessivedet voivat sitoutua jätteeseen niin, ettei jätevesiä muodostu.

Alueelle sijoitettavaksi aiotut jätteet tulisi kertoa tarkemmin, mitä ne ovat ja mitä ne sisältävät.

Alueelle sijoitettavaksi aiotut toiminnot olisi tullut esittää havainnollisesti sekä liittää samaan kuvaa häiriintyvät kohteet.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty riittävän tarkasti alueelle tapahtuvan liikenteen maksimimääriä vuositasona.

Tutkitut sijoitusvaihtoehtoratkaisut on esitettävä selvästi ja kerrottava selvästi, mikä on se lähialue, jolta ne on tutkittu. Lisäksi 0-vaihtoehto tulee arvioida.

Alueen halki virtaavaan Ukkopuroon ja sen vedenvirtaukseen kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida sekä arvioida mitä vaikutuksia toiminnasta on alapuolisiin vesistöihin.

Vaikutuksia tulee arvioida lisäksi maapohjan ja kiinteistöjen arvoon, tulevaan maankäyttöön, palveluiden säilymiseen alueella jne..

Jätevesien käsittelytarpeen arvioinnissa tulee tarkastella myös vaihtoehtoa, jossa asutuksen ja toiminnan jätevedet käsiteltäisiin samassa paikassa.

Ohjelmasta ei selviä, kuinka arvioidaan asukkaiden terveyden lähtötasoa ja miten terveysvaikutuksia tullaan seuraamaan.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi tulee myös selvittää, eikä vain kuvata.

Kuljetusten osalta tapahtuvien häiriötilanteiden vaikutukset tulee arvioida.

Kaikkien haitallisten, ei vain merkittävien, vaikutusten vähentämistoimenpiteet tulee esittää. Vähentämistoimenpiteinä on käytettävä parasta mahdollista tekniikkaa.

Arvioinnin tietolähteinä tulee käyttää myös kunnan ympäristöohjelmaa ja rakennusjärjestystä.

Lisäksi arviointiohjelmassa olevat virheet kartoissa, nykytilan kuvauksessa, luonnonolojen kuvauksessa ym. osalta tulee korjata.

Juha Rissanen toteaa, että myös ns. 0-vaihtoehto tulee arvioida, jolloin tulee arvioida niitä vaikutuksia, joita syntyy nykyisen toiminnan lopettamisesta.

Meluvaikutusten arvioiminen on tehtävä myös sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta. Meluvaikutuksiin on sisällytettävä myös liikenteestä aiheutuva melu.

Arviointiohjelmasta ei selviä, miten pilaantuneet maa-ainesten kuljetusketju vaikuttaa ympäristöön.

Pilaantuneiden maiden stabiloinnista kertovassa kohdassa ei kerrota, millaisissa erissä stabilointi voidaan taloudellisesti suorittaa. Mahdollisesta pilaantuneiden maiden välivarastoinnista aiheutuvista vaikutuksista ei arviointiohjelmassa kerrota lainkaan.

Asukkaisiin kohdistuvien vaikutusten seurantaan ei arviointiohjelmassa ole kiinnitetty huomiota. Samoin terveysvaikutusten arvioimiseen tulee liittää alueella työskentelevät henkilöt.

Arviointiohjelma sisällöltään sellaista, ettei sen perusteella saa selvää kuvaa toiminnasta. Teksti pitää sisällään paikoin lyhenteitä, joita asianosaiset eivät voi ymmärtää.

Alueen asukkaiden asuntojen ja kiinteistöjen arvoon kohdistuvat vaikutukset tulee sisällyttää vaikutusten arviointiin.

Liikenteen aiheuttamat vaikutukset tulee arvioida.

Toiminnasta syntyvän pölyn vaikutusten arvioinnista on kerrottu hyvin ylimalkaisesti arviointiohjelmassa.

Juha Rissanen toteaa, että aiotunlainen ongelmajätteen varastointi on Kuusakoski Oy:lle aivan uutta toimintaa, jollaiseen heillä ei ole kokemusta.

Arviointiohjelmassa ei arvioida esim. rankkasateiden aiheuttamaa suotovesien valuma luontoon eikä myöskään tasausaltaan riittävyttä.

Onnettomuuksiin varautumista ei ole esitetty arviointiohjelmassa.

Kaatopaikan seurauksena syntyvien haittaeläinten aiheuttamien vaikutusten arviointia ei ole kuvattu lainkaan arviointiohjelmassa.

Karttulan kunnan tekninen lautakunta esittää, että jätteiden sijoitusalueen pohjan tiiveyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Samoin alueelta syntyvien suoto- ja valumavesien käsittelyyn tulee kiinnittää huomiota.

Arvioinnissa tulee tarkastella myös muita vaihtoehtoisia sijoituspaikkaratkaisuja.

Vaikutukset onnettomuusriskeihin ja liikennemäärien kasvun myötä syntyvät meluvaikutukset tulee arvioida.

On selvitettävä vaikutukset lähialueen maapohjan ja kiinteistöjen arvoon.

Kerrottava tarkemmin minkälaisia pilaantuneita maa-aineita, teollisuusjätteitä ja energiajätteitä on tarkoitus kuljettaa ja käsitellä.

Savo-Karjalan tiepiiri toteaa, että arvioinnissa tulee ottaa huomioon vaikutukset tievarsin roskaantumiseen sekä ottaa näiden haittojen vähentämiskeinot osaksi ympäristövaikutusten arviointia.

Meluvaikutukset tulee arvioida myös varsinaisen toiminnan lisäksi jätteiden kuljetuksesta sekä arvioida mitä vaikutuksia hankkeesta on liikenneturvallisuuteen.

Nimettömässä muistutuksessa todetaan, että asukkaille kohdistuvat riskit olisi syytä selvittää sekä onko takeita siitä, ettei alueelta pääse myrkkypäästöjä lähialueille.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Pohjois-Savon ympäristökeskus esittää, ottaen huomioon myös arviointiohjelmasta saadut lausunnot ja mielipiteet, arviointiohjelmasta seuraavaa.

Yleistä

Arviointiohjelma on ulkoasultaan kiitettävä ja otsikkotasolla selkeä, joskin sisällöltään paikoin vaikeaselkoinen. Kaikilta osin asianosaiset eivät voi päästä sen avulla selville, mitä vaikutuksia aiheuttavia toimintoja alueelle on tarkoitus tehdä; hankkeen nimikin on arviointiohjelman parillisilla sivuilla eri kuin parillisilla sivuilla. Arviointiohjelmassa on kylä kerrottu selvästi kaikki ne toiminnot, joita alueelle on tarkoitus sijoittaa. Eri toimintojen sisällöstä ei kuitenkaan ole kerrottu riittävästi.

Paikoin arviointiohjelmassa on myös virheitä ja ristiriitoja, jotka sinällään eivät ole merkityksellisiä, vaan aiheuttavat epäluuloa ja ovat vähentämässä arviointiohjelman luotettavuutta osallisten näkökulmasta. Esimerkiksi kaatopaikkojen pohjan paksuus pitää tavanomaiseksi luokitellulla kaatopaikalla olla aina vähintään 0,5 metriä ja ongelmajätteen kaatopaikalla vähintään 1,0 metriä. Arviointiohjelman sivulla 17 asiasta kerrotaan siten, että paksuus voisi olla vähemminkin kuin tuo valtioneuvoston päätöksessä vaadittu 0,5 / 1,0 metriä.

Pilaantuneita maita koskeva osa arviointiohjelmassa on varsin sekava. Ulkopuolinen ei pysty arvioimaan ohjelman perusteella, millaisia pilaantuneita maita on tarkoitus ottaa vastaan ja miten niitä alueella käsitellään, käytetäänkö niitä hyödyksi alueella vai, kuten taukusta 3.3 saa kuvan, onko ne tarkoitus suurelta osin loppusijoittaa uudelle kaatopaikka-alueelle (vastaanotettava määrä 30 000 t/a ja kaatopaikalle loppusijoitettava määrä 10 000 m³ rtr (~ 17 000 t/a)).

Sosiaalisten ja ihmisten terveyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin kuvaus on arviointiohjelmassa esitetty puutteellisesti. Arviointiohjelmassa on keskitytty lähinnä vain näiden vaikutusten kuvaamiseen, ei niinkään siihen, kuinka nämä arvoinnit tehdään ja kuinka niitä arvotetaan tai kuinka niiden merkityksellisyys arvioidaan.

Arviointiohjelmassa on mainittu, että sosiaalisten vaikutusten arvioinnin pohjaksi haastellaan alueen lähiasukkaita, muttei ole kerrottu kuinka suuri otanta on tarkoitus tehdä. Vasta em. asioiden selkeä ja ymmärrettävä esittäminen antaisi mahdollisuuden tarkastella, kuinka riittävä esitetty arviointimenetelmä on. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnista on kerrottu myös jäljempänä ”Sosiaaliset vaikutukset ja vaikutukset ihmisten terveyteen” - otsikon alla.

Ohjelmassa on puutteita myös arvioinnissa käytettävien menetelmien ja niihin liittyvien oletusten kuvauksessa sekä vaikutusalueiden rajauksessa. Em. asioista on myös jäljempänä tarkemmin otettu kantaa ao. otsikon alla.

Ympäristökeskus muistuttaa, että ympäristöhaittojen torjuntaan ja lieventämiseen käytettävät keinot sekä erityisesti onnettomuuksiin varautuminen tulee esittää arviointiselostuksessa. Asiaa tulee tarkastella erikseen erityyppisten vaikutusten kohdalla. Arviointiselostuksessa tulee esittää myös ehdotus seurantaohjelmaksi.

Arviointiohjelmassa olevissa kuvissa on puutteita (kuva 3.3, jossa ei ole mainintaa mitä käytetyt värit tarkoittavat, joskin tiivistelmässä olevassa samaisessa kuvassa asia selvitetty) ja virheitä (kuva 5.1, jossa suunnittelualue on merkitty virheelliseen paikkaan), jotka tulee korjata arviointiselostuksessa.

Ympäristökeskus painottaa arviointiohjelman ja -selostuksen selkeyttä ja luettavuutta. Ympäristövaikutusten arvioinnin lähtökohhta on, että kaikki asianosaiset saavat halutessaan riittävän tiedon hankkeesta mm. tutustumalla arviointiohjelmaan ja -selostukseen. Tämä voi olla vaikeaa, kun arvioitava hanke sisältää useita uusia toimintoja ja aiheuttaa monenlaisia toisistaan poikkeavia vaikutuksia, kuten nyt kyseessä olevassa hankkeessa. Erityisesti arviointiselostuksessa tulee kiinnittää asioiden esittämiseen siten, että toimintaan aiemmin perehtymättömänkin on mahdollista hahmottaa hankkeen kokonaisuus ja tarkastella eri vaihtoehtojen aiheuttamia vaikutuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aikataulu on tiukka. Kaikkia selvityksiä ei voida tehdä luotettavasti esitetyssä ajassa, koska osa selvityksistä tulisi tehdä kesäaikaan, kuten osa luontoselvityksistä pääsääntöisesti on tehtävä.

Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hanketta koskevat selvitykset ovat riittävän kattavat, monipuoliset ja luotettavat sekä sisällöllisesti että alueellisesti, jotta niiden pohjalta hankkeen toteutumisen vaikutukset eri vaihtoehtojen osalta ovat arvioitavissa. Käytettävien arviointimenetelmien tulee olla sellaisia, että niiden avulla voidaan luotettavasti arvioida kunkin eri toiminnon todellisia vaikutuksia. Lisäksi kerättävien tietojen analysoinneissa tulee käyttää asianomaiseen alaan perehtyneitä asiantuntijoita, joilla on kokemusta ao. vaikutusten luotettavaan arvioimiseen.

Tiedot hankkeesta ja sen sijainnista

Arviointiohjelmassa on kerrottu hankkeesta ja sen sijainnista vain yleisellä tasolla. Varsinaisen toiminnan sisällöstä ei arviointiohjelmasta saa selkeää kuvaa.

Arviointiohjelmassa on kerrottu (kappale 3.4.4), että Kuusakoski Oy suunnittelee ottavansa vastaa ensisijaisesti raskasmetalleilla ja öljyillä pilaantuneita maita, joiden käsittelyyn riittää stabilointi. Lisäksi arviointiohjelmassa on kerrottu, että pilaantuneiden maiden esikäsittelynä käytetään pesuseulontaa, jonka jälkeen massat viedään joko suoraan hyötykäyttökohteeseen tai kiinteytykseen. Pesuseulonta ei sovellu öljyillä pilaantuneille maille, vaan ne voidaan lähinnä kompostoida tai stabiloida. Lisäksi kappaleessa 3.5.1 kerrotaankin, että

pilaantuneita maita otetaan vastaan sahoilta, joissa maaperä on pääsääntöisesti pilaantunut sekä kloorifenoleilla että dioksiineilla ja furaaneilla. Koska pilaantuneiden maiden käsittelystä on kerrottu arviointiohjelmassa epätarkasti, tulee arviointiselostuksessa kertoa tarkemmin millaisia pilaantuneita maita on tarkoitus käsitellä, mitä käsittelyä aiotaan tehdä, missä se fyysisesti tehdään jne..

Pilaantuneiden maiden kustannustehokkaassa käsittelyssä joudutaan aina ao. käsittelyalueella harjoittamaan välivarastointia, koska pilaantuneita maita syntyy kunnostettavista kohteista harvoin niin suuria määriä kerralla, että ne voitaisiin saman tien käsitellä. Pilaantuneiden maiden välivarastoinnista voi syntyä merkittäviä vaikutuksia. Lisäksi pilaantuneiden maiden välivarastoinnin vaatimat alueet saattavat olla melko suuriakin. Näiden välivarastointialueiden sijainti, laajuus ja vesienkeräysjärjestelmä on esitettävä arviointiselostuksessa vähintäänkin yleissuunnitelmatasoisesti sekä arvioitava mitä vaikutuksia välivarastoinnista voi syntyä.

Myöskään muita toimintoja ei ole yksilöity riittävästi, joten ne tulee selventää arviointiselostuksessa ja pyrittävä kertomaan ja esittämään asiat ymmärrettävästi, jotta asianosaiset voivat arvioida tehtyjä selvityksiä.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata kaiken kaikkiaan, mitä kullekin jätejakeelle tapahtuu kun se saapuu alueelle, ja mitä vaikutuksia kussakin tilanteessa voi syntyä. Näin asianosaisille voisi selkeytyä mitä alueella on tarkoitus tehdä ja mitkä ovat ne vaikutuksiltaan merkittävimmät osatekijät. Tällaisen kuvauksen Kuusakoski Oy on tehnyt jo esimerkiksi romutettavien autojen osalta. Samanlainen kuvaus olisi tarpeen esittää myös muiden jätejakeiden osalta.

Taulukoissa 3.2 ja 3.3 olevat toisistaan poikkeavat luvut tulee selittää arviointiselostuksessa, sekä muutoinkin tarkentaa minkä tyyppisiä esitetyt jätteet ovat. Nyt esimerkiksi ”ongelmajätteeksi luokitellut jätteet” termi ei kerro mistä jätteistä on kysymys.

Hankkeen sijainti on kuvattu selkeästi kartoilla. Ympäröivää aluetta kuvaavat kohdat arviointiohjelmassa olisi ollut tarpeen kuvata tarkemmin, kuten asukkaiden määrä laitoksen läheisyydessä, asukkaiden ikäjakaumat, koululaisten määrät ja heidän ikäjakaumat jne..

Nämä perustiedot tulee esittää selkeämmin arviointiselostuksessa. Myös alueen muut ominaispiirteet, joilla on merkitystä vaikutusten arvioimiseen olisi tullut kertoa arviointiohjelmassa. Tällainen on esimerkiksi monessa muistutuksessakin mainitun Ukkopuron kuvaaminen ja sen merkitys sulamisvesien johtamisessa. Nyt arviointiohjelmassa ei ole kiinnitetty huomiota siihen, että Ukkopuro kulkee alueen halki ja se on merkittävä puro ohjaamaan yläpuolella olevien alueiden sulamisvesiä. Arviointiselostuksessa on selvennettävä, miten ulkopuolisten alueiden sulamisvedet johdetaan siten, ettei minnekään synny vettymishaittoja.

Alue, jolle loppusijoitusalue on arviointiohjelmassa merkitty, on pääasiassa suota tai soistunutta aluetta, jolla pohjavesipinta on hyvin lähellä maanpintaa. Jotta kaatopaikka voitaisiin perustaa alueelle, vaatisi se pohjavesipinnan huomattavaa alentamista tai aluetta olisi täytettävä siten, ettei kaatopaikan pohjarakenteet missään olosuhteissa ole kosketuksessa pohjaveteen. Tarvittavat toimenpiteet on esitettävä arviointiselostuksessa tarkemmin.

Arviointiselostuksessa tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää kuvasovitteita siitä, millainen alue on toiminnan ollessa laajimmillaan ja kun loppusijoitusalue on suunnitellun mukaisessa korkeudessaan. Tämä havainnollistaisi esitystä sekä helpottaisi asianosaisten ymmärrystä hankkeesta.

Tiedottaminen ja kansalaisten osallistuminen

Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista Kuusakoski Oy on tiedottanut riittävästi asianosaisille, sekä antanut mahdollisuuden kertoa mielipiteitään jaetulla kyselylomakkeella.

Liittyminen muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin

Hankkeen liittyminen muihin maakunnan alueella oleviin hankkeisiin on kuvattu vain yleisesti. Hankkeen kytkeytyminen aluetta koskeviin maakäytön suunnitelmiin tulee kertoa tarkemmin arviointiselostuksessa, sekä tarkastella kuinka hanke sopii yhteen valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden kanssa. Samoin mahdolliset kytkökset olemassa tai suunnitteilla oleviin tie-, rautatie-, sähkölinja- ja vesihuoltosuunnitelmiin tulee kuvata arviointiselostuksessa.

Hankkeen toteuttamisvaihtoehdot

Kuusakoski Oy:n esittämät perusteet 0-vaihtoehdon jättämiselle pois arvioinnista eivät ole sellaisia erityisiä syitä, joiden perusteella 0-vaihtoehto voitaisiin jättää pois arvioinnista, vaan arviointiselostukseen on liitettävä vaihtoehto, jossa hanketta ei toteuteta (0-vaihtoehto). Tällöin on tarkasteltava vähintäänkin sellaista vaihtoehtoa, jossa nykyisen kaltaisesta murskaustoiminnasta syntyvät jätteet loppusijoitetaan jonnekin muualle joko olemassa olevalle paikalle tai uudelle paikalle. Arviointiohjelmasta saa sen käsityksen, että tällaista tarkastelua ja arviointia on jo tehty. Nämä hankkeen toteutumatta jättämisen vaikutukset tulee esittää arviointiselostuksessa. Muutoin esitetyt vaihtoehdot ovat riittävät kuvaamaan mahdollisesti aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Tarkasteltavat vaihtoehdot olisi syytä ollut esittää selkeästi siten, että ne olisi ollut helppo havaita arviointiohjelmasta. Tämä asia tulee korjata arviointiselostuksessa.

Hankkeen edellyttämät luvat

Hankkeen toteuttamiseksi tarvittavien suunnitelmia, lupia ja päätöksiä kuvaavassa kappaleessa (kappale 9) on kerrottu selkeästi kuvin, mitä toimia hankkeen mahdollinen toteuttaminen tulee tarvitsemaan.

Vaikutusalueen rajaus

Vaikutusalueiden rajaukset on arviointiohjelmassa esitetty puutteellisesti. Kullekin vaikutukselle on ominaista omantyyppisensä vaikutus ja sille ominainen vaikutusalue. Nyt arviointiohjelmassa on esitetty termejä ”lähivaikutusalue”, ”koko vaikutusalue”, ”lähialueet” jne., kertomatta kuitenkaan, minkä alueen em. termit pitävät sisällään.

Vaikutusalueet erityisesti välittömien vaikutusten osalta tulee arviointiselostuksessa tarkentaa kullekin vaikutukselle ja rajata siten, että sen rajauksen laajuuden riittävyyttä voidaan tarkastella; nyt tarkastelun tekeminen on asianosaisille mahdotonta.

Arvioitavat ympäristövaikutukset

Vaikutukset kasvillisuuteen ja elämistöön

Arviointiselostuksessa on selvennettävä, millä tarkkuudella, minkä tekijöiden osalta ja millä alueelta selvitykset ja arviointi on tehty.

Kasvillisuuteen ja eläimistöön kohdistuvat vaikutukset tulee selvittää riittävän yksityiskohtaisesti vaikutusten arvioinnin kannalta sekä välittömältä vaikutusalueelta (alueet, jolla tekijät suunnitelman toteutumisen myötä joko tuhoutuvat kokonaan tai muutosvaikutukset ovat huomattavat/merkittävät) että välillisten vaikutusten alueelta.

Kasvillisuutta ja eläimistöä koskevien luotettavien selvitysten tekeminen esitetyssä aikataulussa voi lähes mahdotonta tehdä hyväksyttävästi, ellei selvityksiä ole tehty jo vuoden 2003 aikana.

Alueelta ympäristöön johdettavat vedet virtaavat Ukkopuroa pitkin Ukonlammen kautta Kutunjärveen. Ukkolampi on pienialainen ja pienuuteensa nähden poikkeuksellisen syvä. Mikäli alueelta pääsee valumavesien ja sadevesien välityksellä ympäristöön, voivat haitta-aineet sedimentoitua Ukkolammen pohjalle. Tästä syystä eläimistöön kohdistuvien vaikutusten tarkasteluun tulee arviointiselostuksessa liittää myös Ukkolammen eläimistö pohja-eläimiseen.

Vaikutukset maisemaan

Maisemaa koskevat seikat tulee selvittää riittävän yksityiskohtaisesti vaikutusten arvioinnin kannalta niiltä alueilta, joille käsittelykeskus tulee näkymään kun jätetäyttö on saavuttanut lakikorkeutensa.

Arviointiselostuksessa on käytettävä mahdollisuuksien mukaan maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioimisessa kuvasovituksia. Koska kaatopaikka-alue tulee näkymään paikoin selvästi olemassa olevalle tiestölle ja lähialueilla asuvien ihmisten pihaille, on em. kuvasovitukset tehtävä myös siten, että niistä voidaan riittävällä tarkkuudella arvioida keskeisiltä alueilta, kuten koulun piha, naapurustojen pihat jne.

Vesistövaikutukset

Hankkeesta annetuissa muistutuksissa on esitetty, että jo nykyinen toiminta on pilannut alapuolista vesistöä. Arviointiselostuksessa on syytä ottaa kantaa näihin väitteisiin sekä peilata uuden toiminnan mahdollisesti aiheuttamia vesistövaikutuksia saatujen selvitysten pohjalta. Vesistövaikutukset on tarkasteltava erityisen huolella arviointiselostuksessa. Vesistövaikutukset on tarkasteltava myös mahdollisissa onnettomuustilanteissa.

Hankkeen tarkoituksena on käsitellä alueella sellaisia jätteitä, joita saattaa liueta haitta-aineita joko välivarastoinnin aikana, varsinaisen käsittelyn aikana tai loppusijoituksen aikana. Nämä uudet toiminnot aiheuttavat sen, että vesistövaikutusten arvioimiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Näiden vaikutusten arvioimiseksi tulee olla hyvin selvillä valuma-alueesta ja sen ominaispiirteistä. Nämä tulee kertoa selvästi arviointiselostuksessa.

Mahdollisten vesistövaikutusten vähentämistoimenpiteet on esitettävä riittävässä määrin arviointiselostuksessa sekä esitettävä tarvittaessa vähintäänkin yleissuunnitelmatasoinen suunnitelma vesienkeräysjärjestelmästä ja vesienkäsittelymenetelmästä, jolla voidaan vähentää vesistöön kohdistuvia vaikutuksia.

Vesistövaikutusten arvioiminen on arviointiselostuksessa tehtävä myös vesistön virkistyskäytön näkökulmasta.

Pohjavesivaikutukset

Pohjavesivaikutusten arvioimiseksi on käytettävä ja kerättävä tietoa alueen pohjaveden korkeusasemasta alueella olevista pohjavesiputkista, talousvesikaivoista, luonnonpurkautumista jne., jotta saadaan luotettava kuva pohjaveden virtauksesta alueelta pois-päin. Pelkän karttatarkastelun pohjalta tehdyt arviot pohjaveden virtauksista saattavat johtaa harhaan, joskin pohjavesiasiantuntija voi sen perusteella saada yleiskuvan pohjaveden virtauksesta.

Pohjavesivaikutusten tarkasteluun on liitettävä myös tarkastelu, millaisia pintarakenteita jätteiden välivarastointialueilla, käsittelyalueilla jne. tarvitaan, ettei haitallisia pohjavesivaikutuksia pääse syntymään.

Vaikutukset aluerakenteeseen ja maankäyttöön

Käsittelyalue tulee laajenemaan merkittävästi laajemmaksi, kuin se nykyisin on. Alueella on tarkoitus käsitellä monia eri jätejakeita, joista jotkut luokitellaan ongelmajätteiksi. Em. syiden vuoksi arviointiselostuksessa on arvioitava, kuinka hankkeen toteutuminen vaikuttaa käsittelyalueen lähialueiden virkistyskäyttöön, sekä mitä estevaikutuksia hankkeen toteutumisella on.

Perustiedot maankäytöstä, elinkeinoista ja alueen luonnonvaroista on pyrittävä keräämään mahdollisimman kattavasti. Esimerkiksi perustiedot maankäytöstä ovat kattavasti saatavissa kunnasta. Samoin kunnasta on saatavissa tiedot alueelle suunnitteilla olevista kaava-hankkeista. Hankkeen vaikutuksia maankäyttöön tulee tarkastella pääasiassa asiantuntija-arvioin sen jälkeen, kun hankkeen aiheuttamat ympäristövaikutukset on selkeytyneet.

Melu- ja värinävaikutukset

Arviointiohjelmassa esitettyä melunlaskentamallia käyttämällä saadaan arvioiduksi hyvin toiminnasta aiheutuvat meluvaikutukset. Melulähteisiin on kuitenkin syytä liittää toiminnassa olevat impullissimelulähteet sekä kaikki muutkin melulähteet.

Päätieltä toiminta-alueelle johtava tie on paikoin kapea ja mutkainen sekä sijaitsee paikoin lähellä olemassa olevia asuinrakennuksia. Koska käsittelyyn tulevat jätteet kuljetetaan alueelle pääosin raskailla kuljetusvälineillä, arviointiselostuksessa on syytä tarkastella myös kuljetusten mahdollisesti aiheuttama värinävaikutus rakennuksiin sekä tarkastella värinävaikutusta myös sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta.

Vaikutukset ilman laatuun

Ilmaan kohdistuvat vaikutukset on kerrottu arviointiohjelmassa hyvin. Ainoastaan pilaantuneiden maiden käsittelystä ja erityisesti välivarastoinnista mahdollisesti aiheutuvat päästöt on jätetty kertomatta. Myös näiden vaikutukset ilman laatuun tulee arvioida arviointiselostuksessa. Samalla tulee tarkastella myös mitä vaihtoehtoja on mahdollisesti vaikutusten vähentämiseen; tarvitaanko alueella esimerkiksi alipaineistettuja välivarastointihalleja, kontteja jne..

Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota lähialueiden asukkaille aiheutuvien melu- ja pölyvaikutusten arvioimiseen ja tulosten selkeään ja ymmärrettävään esittämiseen.

Sosiaaliset vaikutukset ja vaikutukset ihmisten terveyteen

Sosiaalisten vaikutusten tarkastelu on arviointiohjelmassa esitetty yleiselle tasolle. Ohjelmasta ei kuitenkaan selviä, mitä terveysvaikutuksia on tarkoitus arvioida. Arviointiin tulee

sisällyttää sekä välittömien että välillisten terveysvaikutusten arviointi ja kattava sosiaalisten vaikutusten arviointi. Myös työntekijöihin kohdistuvien vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää huomiota.

Terveysvaikutusten kannalta on oleellista selvittää tarkasteltavien vaihtoehtojen vaikutukset vaikutusalueella asuvien ihmisten terveydellisiin oloihin. Tämä edellyttää tietoa nykytilasta ja muutoksen arviointia vaihtoehtojen toteuttamisen jälkeen. Melu, ilman laatu (pöly, päästöt), juomaveden, pintavesien, ravinnon (kala, viljelykasvit) laatu ovat mm. ihmisen terveyteen vaikuttavia tekijöitä, joihin hankkeen vaikutuksia tulee tarkastella.

Sosiaalisten vaikutusten arviointia varten on vaikutusalueelta koottava riittävät taustatiedot elinoloista ja sosiaalisen ympäristön tilasta. Vaikutuksia nykyisten asuttujen kiinteistöjen asumismahdollisuuksiin, loma-asuntojen käyttömahdollisuuksiin, elinkeinojen harjoittamiseen, maankäyttöön, ihmisten virkistysmahdollisuuksiin (kalastus, metsästys, marjastus, sienestys, luonnossa liikkuminen yleensä), viihtyvyyteen, liikkumiseen, turvallisuuteen, työllisyyteen on vähintäänkin tarkasteltava arviointiselostuksessa.

Vaihtoehtojen sosiaalisia, taloudellisia ja terveydellisiä vaikutuksia on tarkasteltava myös arvioitavien ympäristövaikutusten (päästöt, melu, tärinä, yms.) kautta.

Esitetyt sosiaalisten vaikutusten arviointimenetelmät ovat sinällään riittävät, joskin menetelmien käyttäminen edellyttää perehtyneen asiantuntijan tulkintaa. Tällöin vaikutusten merkittävyyttä voidaan tarkastella ja vaihtoehtojen vaikutuksia vertailla keskenään.

Erityisen hyvänä ympäristökeskus pitää sitä, että sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa on tarkoitus käyttää hyväksi sosiaali- ja terveysministeriöiden oppaita, joissa on kerrottu melko seikkaperäisesti, kuinka sosiaalisten vaikutusten arviointi tulisi tehdä.

Vaikutukset liikenteeseen ja liikkumiseen

Pilaantuneiden maiden kunnostaminen tapahtuu pääasiassa kesäkautena ja itse kunnostaminen tapahtuu kokemuksen perusteella hyvin nopeassa tahdissa, jolloin kuorma-autoliikenne aiheuttaa ajoittain merkittävän kasvun paikalliseen liikenteeseen. Näiden liikennemäärien hetkellinen määrä on arvioitava arviointiselostuksessa tarkemmin, sekä arvioitava niiden vaikutukset.

Jätteiden kuljetuksen vaikutukset tienvarsien roskaantumiseen ja näiden haittojen vähentämistoimenpiteet tulee esittää arviointiselostuksessa.

Jätteiden kuljetus alueelle tapahtuu samaa tietä pitkin, jonka varrella on varsin laaja asutus kouluineen, joten jätteiden kuljetuksen aiheuttamat vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja varsinkin kevyen liikenteen turvallisuuteen asutuksen ja koulun kohdalla on arvioitava sekä tehdä arvioida mitä vaikutuksia jätteenkuljettamisella on tienvarsien roskaantumiseen.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisten vaikutusten tarkastelu on esitetty arviointiohjelmassa puutteellisesti. Vaikutukset työllisyyteen rakentamisen aikana ja laitoksen toiminnan aikana tulee liittää elinkeinotoimintaan kohdistuvien vaikutusten tarkasteluun.

Taloudellisten vaikutusten arvioimiseen on liitettävä myös arviointi, kuinka hankkeen toteutuminen vaikuttaa Airakselan alueella sijaitsevien kiinteistöjen hintaan. Arvioinnissa tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää muualla Suomessa toteutuneiden hankkeiden osalta tapahtuneiden muutosten tietoja.

Haittojen torjunta ja lieventäminen sekä onnettomuuksiin varautuminen

Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä huomiota mahdollisten haitallisten vaikutusten torjuntaan sekä esitettävä lieventämistoimenpiteitä, joilla voidaan varmistaa, että hankkeen toteutumisen kautta lähialueen virkistyskäyttö-, maankäyttö-, viihtyvyys- jne. arvot eivät laskisi. Kaikkien keskeisten haittojen torjuntaa ja lieventämistoimenpiteiden vaikutuksia tulee tarkastella myös sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta.

Rakentamisen aikaisten haittojen torjuntaan tulee kiinnittää huomiota jatkosuunnittelun yhteydessä.

Arviointiselostuksessa on esitettävä riittävässä määrin, kuinka alueella varaudutaan mahdollisten onnettomuuksien estämiseen ja kuinka mahdollisten onnettomuuksien yhteydessä alueella toimitaan ympäristöhaittojen estämiseksi sekä kuinka turvataan nopea tiedonkulku tällaisista onnettomuuksista alueen väestölle.

Kaatopaikoilla eri haittaeläinten vaikutukset lähialueiden ihmisten viihtyvyyteen koetaan usein haittatekijänä. Nämä vaikutukset tulee myös arvioida.

Epävarmuustekijät ja arviointimenetelmät

Koska kyseessä on toiminta, jonka laajuutta ei voida etukäteen tarkkaan arvioida, ympäristövaikutusten arviointiin liittyvät epävarmuustekijät ja niihin liittyviä riskejä tulee tarkastella arviointiselostuksessa.

Arviointiselostuksessa on tuotava esille ymmärrettävästi arvioinnissa käytetyt menetelmät ja mihin oletuksiin, laskelmiin jne. tarkastelu on perustunut.

Vaihtoehtojen vertailu

Arviointiohjelman kappaleessa 6.7 kerrotaan, että arvioinnissa vertaillaan erilaisia sijoitusvaihtoehtoja keskenään. Tämä toteamus on hämmentävä, koska eri sijoitusvaihtoehtoja ei hankkeelle ole arviointiohjelmassa esitetty lainkaan.

Vaihtoehtojen vertailumenetelmän ymmärrettävyyden lisäämiseksi käytettävää menetelmää olisi tullut kuvata laajemmin. Tämä asia tulee korjata arviointiselostuksessa.

Arviointiselostuksessa on kuvattava käytetty vertailumenetelmä siten, että asianosaiset voivat aidosti arvioida tehtyjä vertailuja eri vaihtoehtojen välillä.

Vaikutusten seuranta

Vaikutusten seurantaohjelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota pohja- ja pintaveden laatuun ja määrään sekä niihin pienvesiin, mukaan lukien luonnonpurkaumat, joiden veden laatua ja määrää on tarkoitus seurata. Seurantaohjelmaan tulee tarvittaessa sisältyä alapuolisen vesistön pohjaeläimiin kohdistuvien vaikutusten seuranta.

Melunsuojauksen ja pölyvaikutusten estämisen toimivuuden seurantamenetelmät tulee myös esittää seurantaohjelmassa.

Suunnitelma arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestämisestä

Tiedottamista ja vuorovaikutusta nykyistä laajemmin alueen asukkaiden, loma-asukkaiden, elinkeinoharjoittajien ja muiden intressitahojen, esim. metsästys- ja kalastusjärjestöjen kanssa, on lisättävä. Tiedottamisen on oltava avointa ja aktiivista. Tiedotustilaisuuksia voisi olla enemmänkin kuin arviointiohjelmassa on esitetty. Tällä turvattaisiin alueen väestön riittävä tiedonsaanti hankkeesta ja sen etenemisestä.

Ohjausryhmän kokoonpanoa voisi lisätä esim. Pohjois-Savon luonnonsuojelu ry:n ja kunnan sosiaali- ja terveystieteiden edustajilla.

ARVIOINTIOHJELMAN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelyn ajan 27.10.2003 alkaen Karttulan kunnanvirastolla, Kuusakoski Oy: Airakselan toimipisteessä, Airakselan seurantalolla ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

JAKELU JA MAKSUT

Kuusakoski Oy, Hyttipojankuja 2, 02781 Espoo

Yhteysviranomaisen lausunnosta peritään ympäristöministeriön asetuksen alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1415 / 01) mukainen maksu.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksunmääräämisestä.

Maksu on 3 400 €, joka peritään hankkeesta vastaavalta, eli Kuusakoski Oy:ltä.

Johtaja

Markku Henttonen

Ympäristöinsinööri

Jorma Lappalainen

Liitteet: Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettäviä käsitteitä
Kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä (hankkeesta vastaavalle)

Tiedoksi

Alueelliset ympäristökeskukset
Karttulan kunnan ympäristölautakunta
Lausunnon antajat
Mielipiteen esittäjät
Pohjois-Savon TE-keskus
Suomen ympäristökeskus
Ympäristöministeriö

Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä

*ei luettelo internetversiossa

Liite yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamaan lausuntoon koskien Kuusakoski Oy:n Airakselan kierrätyslaitosta

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on varmistaa, että ympäristövaikutukset selvitetään riittäväällä tarkkuudella merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien hankkeiden suunnittelussa ja että ne kirjataan tulevien päätöksenteon pohjaksi. Ympäristövaikutusten arviointi ei siis ole itsessään päätös, eikä siinä oteta kantaan hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien haittojen korvaamisen haitankärsijälle, eikä siinä myöskään oteta kantaa suoranaisesti yksittäisiin yksityiskohtiin. Korvaus yms. vaateet käsitellään hankkeen jatkosuunnittelun ja päätöksen teon yhteydessä, kuten esim. vesilain tai tielain mukaisessa käsittelyssä. YVA-menettelyn tavoitteena on myös lisätä kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa suunnitteluun.

YVA-menettely jakautuu kahteen vaiheeseen, arviointiohjelman- ja arviointiselostusvaiheeseen. Arviointimenettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaiselle. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa kerrotaan mm., mitä vaihtoehtoja ja vaikutuksia suunnittelun aikana selvitetään. Ohjelman jälkeen laadittava ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää mm. vaihtoehtojen vaikutukset sekä haittojen ehkäisy- ja rajoittamistoimet.

Yhteysviranomainen kuuluttaa arviointiohjelman ja arviointiselostuksen vireilläolosta, kerää mielipiteet ja lausunnot ja laatii niiden pohjalta oman lausuntonsa asiakirjojen riittävydestä. Kansalaisilla, viranomaisilla ja muilla tahoilla on YVA-menettelyssä mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoaikoina sisältöön selvitettävien vaihtoehtojen ja ympäristövaikutusten osalta.

Seuraavassa on kerrottu lyhyesti niitä käsitteitä ja termistöä, jota yleensä käytetään ympäristön vaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994 muutettu 267/1999) mukaisessa arviointimenettelyssä:

Ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä ja/tai välillisiä vaikutuksia, jotka kohdistuvat mm.:

- Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- Maaperään, vesiin, ilmaan ja ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- Yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- Luonnonvarojen hyödyntämiseen
- Edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa arvioidaan ja selvitetään hankkeiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja kuullaan niitä, joiden oloihin ja etuihin hanke saattaa vaikuttaa. Arviointimenettely alkaa hankkeesta vastaavan esitettyä arviointiohjelman ja päättyy yhteysviranomaisen antamaan lausuntoon arviointiselostuksesta.

Hankkeesta vastaavalla tarkoitetaan sitä toiminnanharjoittajaa, joka on vastuussa toiminnan suunnittelusta tai toteuttamisesta.

Yhteysviranomaisella tarkoitetaan asetuksella säädettyä viranomaista, joka huolehtii siitä, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely järjestetään asianmukaisesti. Yhteysviranomainen kokoaa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä yhteenvedon ja liittää sen hankkeesta vastaavalle antamaansa lausuntoon. Yhteysviranomainen on aina asetuksen mukaan alueellinen ympäristökeskus.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmalla tarkoitetaan hankkeesta vastaavan laatimaa suunnitelmaa kuinka he aikovat arvioida hankkeesta aiheutuvat vaikutukset, mitä selvityksiä heillä on tarkoitus tehdä arvioinnin pohjaksi sekä kuinka he aikovat järjestää ihmisten kuulemisen ja osallistumisen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksella tarkoitetaan asiakirjaa, jossa hankkeesta vastaava esittää tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, hankkeen aiheuttamista vaikutuksista sekä esittää haittojen vähentämiseksi tekemiään ratkaisuja. Arviointiselostusta laatiessaan hankkeesta vastaava ottaa huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon.

Osallistumisella tarkoitetaan sitä vuorovaikutusta ja keskustelua, jota käydään hankkeesta vastaavan, yhteysviranomaisen, muiden viranomaisten sekä hanke- tai vaikutusalueella asuvien välillä.